

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sairaanhoitajakoulutus

Niina Lintunen
Kaisa Nurkkala

ISIEN TOIVEET ISÄKÄYNNEISTÄ PORVOON ÄITIYS- JA LAS-
TENNEUVOLALLE

Opinnäytetyö
Syyskuu 2019

OPINNÄYTETYÖ
Syyskuu 2019
Sairaanhoitajakoulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600

Tekijät

Niina Lintunen, Kaisa Nurkkala

Nimeke

Isien toiveet isäkäynneistä Porvoon äitiys- ja lastenneuvolalle

Toimeksiantaja

Porvoon äitiys- ja lastenneuvola

Tiivistelmä

On tärkeää nostaa esille ja korostaa isien arvoa, jotta isät rohkaistuisivat olemaan isiä juuri omalla tavallaan. Neuvola on hyvä paikka tuoda esille isyyden arvoa ja samalla painottaa isän olevan tasavertainen vanhempi äidin kanssa. Isää olisi hyvä kannustaa saapumaan neuvolakäynneille niin puolisonsa kanssa kuin yksinkin.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli Porvoon äitiys- ja lastenneuvolan isäkäyntien kehittäminen ja tämän kautta lisätä isien osallistumista neuvolakäynneille. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, mikä edistäisi isien tuleamista neuvolakäynneille sekä samalla kartoittaa, miksi isäkäynneillä ei käydä. Kvalitatiivisen tutkimuksen aineisto hankittiin sähköisellä kyselylomakkeella ja analysoitiin teemoittelun avulla. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Porvoon äitiys- ja lastenneuvola.

Kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä tehtyyn opinnäytetyöhön saatiin viisi vastausta. Kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä tehdyn opinnäytetyön tuloksissa tärkeitä esille nousseita asioita olivat ulkopuolisuuden tunne sekä isien huomiointi neuvolassa. Myös vertaistuen saaminen koettiin tärkeäksi. Jatkokehittämiseksi voisi olla perhevalmennuksen aikana järjestettävä isäiltä eri teemoilla. Toisena jatkokehittämiseksi voisi olla vanhemmuuden tasavertaisuuden tutkiminen.

Kieli
suomi

Sivuja 33
Liitteet 6
Liitesivumäärä 9

Asiasanat

isyys, neuvola, isäkäynti

THESIS
September 2019
Degree Programme in Nursing

Tikkarinne 9
FI-80200 JOENSUU
FINLAND
Tel. +358 13 260 600

Authors

Niina Lintunen, Kaisa Nurkkala

Title

Fathers' Wishes About Concerning Paternity Visits to Porvoo Maternity and Child Health Clinic

Commissioned by

Porvoo Maternity and Child Health Clinic

Abstract

It is important to highlight and emphasize the value of fathers in order to encourage them to be fathers in their own way. The Guidance Centre is a good place to bring out the value of paternity and at the same time point out that a father is as equal a parent as a mother. It would be good to encourage fathers to go to the Guidance Centre with their spouse as well as alone.

The purpose of this thesis was to develop paternity visits at Porvoo Maternity and Child Health Clinic and thereby increase the participation of fathers in Guidance Centre visits. The aim of the thesis was to explore what would enhance fathers to visit the Guidance Centre and to find out why fathers do not participate in paternity visits. The material for this qualitative research was acquired through an electronic questionnaire and analysed with themes. The thesis was commissioned by Porvoo Maternity and Child Health Clinic.

Five responses were received for the research. The important issues raised in the responses were the feeling of being excluded and the acknowledgement of fathers in the Guidance Centre. Peer support was also seen as important. An idea for further development could be to organize different themed sessions for fathers during family training. Another further development idea could be to research parental equality.

Language
Finnish

Pages 33
Appendices 6
Pages of Appendices 9

Keywords

fatherhood, guidance centre, paternity visit

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Isyys	6
2.1	Vanhemmuuden tukeminen	7
2.2	Isyyteen kasvaminen	9
2.3	Yhteiskunta isyyttä tukemassa	10
3	Neuvolatoiminta Suomessa	12
3.1	Äitiysneuvola	12
3.2	Lastenneuvola	13
3.3	Isäkäynnit	15
4	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet	16
5	Menetelmälliset valinnat ja aineiston käsittely	16
5.1	Kvalitatiivinen tutkimus	17
5.2	Aineiston hankinta	18
5.3	Aineiston keruumenetelmä	19
5.4	Aineiston käsittely ja analysointi	20
6	Tulokset	22
6.1	Isäkäynneillä käymisen esteet	22
6.2	Isäkäynneillä käymisen edistäminen	23
6.3	Isien toivoma tuki neuvolalta	24
7	Pohdinta	25
7.1	Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset	26
7.2	Eettisyys ja luotettavuus	27
7.3	Ammatillinen kasvu ja kehittyminen	28
7.4	Jatkotutkimus- ja kehittämisideat	29
	Lähteet	31

Liitteet

Liite 1	Saatekirje terveydenhoitajille
Liite 2	Saatekirje osallistujille
Liite 3	Saatekirje osallistujille ruotsiksi
Liite 4	Sähköisen kyselyn kysymysrunko
Liite 5	Sähköisen kyselyn kysymysrunko ruotsiksi
Liite 6	Analysointitaulukko

1 Johdanto

Millainen on nykyisän rooli? Isä on tärkeä ja ainutlaatuinen osa perhettä. Nykyisän rooli on monimuotoinen, ja isän on mukauduttava roolin lapsen persoonallisuuden ja mahdollisten erityistarpeiden mukaan. Isän roolin merkitys lapsen kasvuun ja kehitykselle on merkittävä. Perinteisesti isän on ajateltu osallistuvan lapsen kasvuun ja kehitykseen välittämällä, suojelemalla, kuuntelemalla sekä tukemalla lasta. (Hermansen, Croninger & Croninger 2013.)

Nykyinen aktiivisesti lapsen elämässä mukana oleva isämalli sekä koti-isyys ovat vielä suhteellisen uusia käsitteitä. Aiemmin yleisenä käsityksenä oli, että isät toimivat enemmänkin etäämmältä eivätkä niinkään hellänä, hoivaavana ja helposti lähestyttävänä. Isyyden arvon nostaminen käytännössä on yhä vieläkin tärkeää, jotta isät saisivat enemmän rohkeutta poiketa normista ja olla isä juuri omalla tavallaan. Esimerkiksi neuvola on yksi paikka, jossa isyyden arvo on tärkeä tuoda esille. Isiä kannustetaan tulemaan neuvolakäynneille niin puolisonsa kanssa kuin yksinkin ja on tärkeää, että neuvolassa korostetaan isän olevan yhtä keskeinen hoitaja lapselle kuin äitikin. (Riihonen, Oulasmaa & Laru 2018.)

Opinnäytetyön tarkoitus on isäkäyntien kehittäminen Porvoon äitiys- ja lastenneuvolassa sekä lisätä isien osallistumista neuvolakäynneille. Opinnäytetyön tavoite on selvittää, mikä edistäisi isien tuleamista neuvolan isäkäynneille ja lisäksi määrittää syitä, miksi isäkäynneillä ei käydä. Tietoa ja kokemuksia on tarkoitus kerätä Porvoon äitiys- ja lastenneuvolassa käyviltä isiltä sähköisellä kyselyllä. Tutkimusmenetelmä on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Opinnäytetyön toimeksiantajana on Porvoon äitiys- ja lastenneuvola.

Valitsimme aiheen, koska koimme isäkäynnit neuvolassa tärkeäksi ja ajankoh- taiseksi aiheeksi. Tietoperustamme koostuu seuraavista käsitteistä ja niitä avataan alla olevassa tekstissä: isyys, vanhempien tukeminen, isyyteen kasvaminen, yhteiskunta isyyttä tukemassa, neuvolatoiminta ja sen eri muodot, isäkäynnit, opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet sekä laadullisen opinnäytetyön menetelmälliset valinnat.

2 Isyys

Isyyttä voidaan tarkastella yhteiskunnallisesta, yhteisöllisestä ja yksilöllisestä näkökulmasta. Nämä eri näkökulmat ovat yhteyksissä toisiinsa, joten ne kaikki yhdessä vaikuttavat isäkuvan rakentumiseen ja ihmisten käsityksiin isyydestä. Isäkuvaan vaikuttavat myös yksilön oma henkilöhistoria ja siihen liittyvät tekijät. (Kekkonen, Lilja & Nieminen 2013, 9.) Isyys voi saada alkunsa eri tavoilla. Avioliitossa mies on automaattisesti syntyneen lapsen isä, ilman erillistä isyyden tunnustusta. Jos lapsi syntyy avioliiton ulkopuolella, isyys on vahvistettava isyyden tunnustamisella tai tuomioistuimen päätöksellä. Isyyden vahvistus voi tapahtua ilman äidin hyväksyntää, mutta äitiä on hyvä kuulla asiassa. (Väestöliitto 2018.)

Yleensä arkikielessä isyydellä viitataan miespuoliseen biologiseen vanhempaan. Isyyden määrittäminen ei kuitenkaan ole ihan näin yksinkertaista. Erilaiset muuttuneet perhemuodot ovat luoneet uusia isyyden muotoja, kuten esimerkiksi etäisät ja uusperheisät. Myös miehet, joilla ei ole omia biologisia lapsia, voidaan perheessä määritellä sosiaalisiksi isiksi. (Säyrylä 2017, 6.) Isyys ja isäkuva ovat muuttuneet vuosikymmenten aikana. Nykyisin isät osallistuvat lapsen hoitoon enemmän kuin aiempina vuosikymmeninä. He osallistuvat lasten leikkeihin ja valvomiseen, hygieniasta huolehtimiseen, ruokkimiseen, kuljettamiseen sekä koti töihin. (Treas, Scott & Richards 2014, 425.)

Jos isä asuu erillään lastensa äidistä, se voi hankaloittaa isän osallistumista tiiviiseen perhe-elämään. Lastensa äidin kanssa erillään asuvat isät voivat yrittää viettää aikaa lastensa kanssa perheen sisäisiä, sosiaalisia, taloudellisia ongelmia ratkaistakseen. Edellä mainitut ongelmat voivat hankaloittaa isien osallistumista lasten elämään välittävänä ja mukana olevana vanhempana. On huomattu, että lapsistaan erillään asuvien isien iällä on merkitystä lasten elämään osallistuvuuteen. Vanhemmat isät osallistuivat lasten elämään enemmän kuin nuoremmat isät. Nuoremmat isät voivat olla tunne-elämältään vähemmän kypsiä sekä isän rooli ja vastuiden käsittäminen ovat heille vaikeampaa ymmärtää kuin vanhemmille isille. (Castillo, Welch & Sarver 2010, 1347.)

2.1 Vanhemmuuden tukeminen

Lapsen odotusaika ja syntymä muuttavat tulevan äidin ja isän elämää. Vanhemmuuteen kasvaminen sekä sitoutuminen äitiyteen ja isyyteen on tärkeää. Vanhempien luottamus omiin kykyihin kuuluu vanhemmuuteen kasvamiseen ja se vaikuttaa stressin tunteen vähenemiseen sekä hyviin terveystottumuksiin. Vanhemmuuden voimavaroihin vaikuttavia tekijöitä ovat isän ja äidin omat lapsuuden kokemukset, terveys, elämäntavat, parisuhde, äitiyteen ja isyyteen kasvaminen, lapsen hoito ja kasvattaminen, perheen taloudellinen tilanne, tulevaisuuden näkymät sekä mahdolliselta tukiverkostolta saatu tuki. (Kansallinen äitiyshuollon asiantuntijaryhmä 2013, 32 - 33.)

Yhteiskunta tukee vanhempia tasaamalla lapsista aiheutuvista kuluja erilaisilla taloudellisilla tuilla sekä lastenhoitojärjestelyillä. Tuet alkavat usein lapsen syntymän jälkeen, mutta äitiysvapaan voi aloittaa jo ennen lapsen syntymää. Esimerkkejä erilaisista vanhemmille suunnatuista tuista ovat lapsilisä, isyys- ja äitiysvapaa sekä vanhempainvapaa. Vanhemmille maksettavat tuet tulee hakea Kansaneläkelaitokselta (Sosiaali- ja terveysministeriö 2018a.)

Jos vanhemmat ovat työelämässä, työelämä voi tukea vanhempia mahdollistamalla perhevapaiden jakamisen ja työelämäänsä paluun suunnittelemisen. Jos vakituista työtä töitä ei ole, voi vanhemmilla jäädä perhevapaat kesken töitä saadessa, kun töihin on palattava aikaisemmin kuin oli suunniteltu. Läheiset ja ystävät voivat tukea vanhempia esimerkiksi auttamalla lastenhoidossa, jolloin vanhemmat pääsevät harrastuksiin tai voivat viettää kahdenkeskistä aikaa. (Tanner 2017, 63 – 64.)

Lapsen vanhemmat voivat pitää vanhempainvapaata yhteensä enintään 158 arkipäivää. Sen voi pitää joko yhdellä kerralla tai osiin jaettuna, kuitenkin niin, että äiti ja isä eivät ole yhtäaikaisesti vanhempainvapaalla. Kumpikin vanhemmista voi pitää oman osuutensa jaettuna kahteen erilliseen jaksoon, jolloin yhden jakson pituus on vähintään 12 arkipäivää. Jos lapsia on kerralla syntynyt useampi, on vanhempainvapaata oikeus pidentää kutakin lasta kohden 60 arkipäivällä.

Vanhemman ollessa työssäkäyvä, työnantajalla ei ole velvollisuutta maksaa hänelle palkkaa vanhempainvapaan ajalta. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2019b.)

Vanhemmalla on lisäksi oikeus pitää töistään kansaneläkelaitoksen tukemaa lapsen hoitovapaata, kunnes lapsi täyttää kolme vuotta. Vanhempi voi jakaa hoitovapaansa kahteen erilliseen hoitovapaajaksoon. Hoitovapaajakson tulee kuitenkin olla vähintään kuukausi kerrallaan. Molempien vanhempien ei ole mahdollista olla hoitovapaalla samaan aikaan, mutta hoitovapaata on mahdollista pitää yhden jakson verran päällekkäin toisen vanhemman äitiys- tai vanhempainvapaan kanssa. (Työsuojeluhallinto 2019.)

Osittaiseen hoitovapaaseen vanhempi on oikeutettu, jos hän on edellisen 12 kuukauden aikana ollut vähintään 6 kuukautta työsuhteessa samaan työpaikkaan. Tuettua osittaista hoitovapaata on mahdollista pitää lapsen toisen kouluvuoden päättymiseen saakka. Osittaista hoitovapaata on mahdollista pitää useammassa erillisessä jaksossa ja sen yksityiskohdista on työnantajan ja työntekijän sovittava keskenään. Sovittavia asioita ovat esimerkiksi, supistetaanko kerralla pidettävää työaika vai työviikossa kertyvien työpäivien määrää. Vanhemmat eivät voi pitää osittaista hoitovapaata samaan aikaan, mutta mahdollista on esimerkiksi, että toinen vanhempi on kotona lapsen kanssa aamupäivisin ja toinen taas iltapäivisin. Osittainen hoitovapaa on työnantajan ja työntekijän välinen sopimus, josta työnantajalla ei ole oikeutta kieltäytyä, ellei sen järjestelyistä aiheudu työnantajan toiminnalle merkittävää haittaa. (Työsuojeluhallinto 2019.)

Neuvolassa on pyrittävä kohtaamaan lasta odottava perhe ennakkoluulottomasti ja kaikki huomioiden. Neuvolan työntekijän on annettava tasa-arvoisesti molemmille vanhemmille tietoa ja tukea vanhempien mieltä painaviin asioihin. Jotta molemmat vanhemmat saavat tarpeeksi tukea vanhemmuuteen kasvamisessa, heidän on voitava kertoa mieltään painavista asioista kenenkään vähättelemättä tai huomioimatta jättämättä. Neuvolassa molempien vanhempien huomioiminen tasa-arvoisesti antaa vanhemmille vastuuta lapsen kasvattamisesta ja lapsen hyvinvoinnin tukemisesta. Neuvolassa työskentelevän työntekijän tulee huomioida

vanhempien tasa-arvoinen kohtelu, keskustella ja huomioida tasapuolisesti molempia vanhempia. (Hakulinen ym. 2017, 22.)

2.2 Isyyteen kasvaminen

Lapsen saaminen on suuri elämänmuutos sekä äidille että isälle. Se voi aiheuttaa stressiä, kun muutoksen myötä tutun ja turvallisen elämän haasteet muuttuvat. Miehen isyyteen kasvaminen on riippuvainen hänen omasta suhtautumisestaan isäksi tulemiseen. Isyyden ja isän vastuunkannon kannalta on merkityksellistä, onko isä itse toivonut lasta vai ei. (Hermanson 2012.)

Isyyteen ja isyyteen kasvamiseen liittyy toivo hyvästä isyydestä. Isän toivo liittyy myönteiseen tunteeseen hyväksi isäksi tulemisesta ja hyvänä isänä olemisesta lapselle. Isän toivoa myönteisestä isyydestä tukevia asioita ovat isän usko itseensä ja omiin kykyihin vanhempana, hyvien ihmissuhteiden ylläpitäminen, toimiva parisuhde, tukiverkostolta saatu tuki, isän oman elämän tasapainoisuus sekä perheen taloudellisen toimeentulon turvaaminen. Myönteisen isyyden kokemisen toivoa vähentäviä asioita ovat esimerkiksi isän kokemat kielteiset tunteet isyydestä, mahdolliset perheen sisäiset ongelmat, yllättävät muutokset elämässä sekä epävarmuus toimeentulosta. (Nieminen, Åsted-Kurki & Kylmä 2016, 21 - 24.)

Jokainen mies kasvaa isyyteen omaa tahtiaan ja omalla tavallaan. Psykkisesti miehelle voi olla haastavaa tuntea ulkopuolisuuden tunnetta äidin ja vauvan suhteesta raskauden sekä vauvavaiheen aikana. Ulkopuolisuuden tunteen kestäminen riippuu siitä, miten itse isää on kohdeltu lapsuudessa. Isän sitoutuminen isyyteen on tärkeää hänen itsensä, parisuhteen sekä lapsen kehityksen kannalta. Isän ja lapsen läheinen suhde lisää parisuhdetyytyväisyyttä. (Kansallinen äitiys-huollon asiantuntijaryhmä 2013, 32.)

Isäksi tuleva mies voi kokea haluavansa puhua isyyteen liittyvistä asioista sekä mahdollisesta yksinäisyyden ja syrjäytymisen tunteista toisten samassa elämän-

tilanteessa olevien isien kanssa. Kun iso osa äitiysneuvolassa annettavasta terveydenhoidosta keskittyy äitiin ja tulevaan lapseen, vertaistuen merkitys voi olla suuri miehen isyyteen kasvamisen kannalta. Vertaistukiryhmän kautta muilta iseilä saatu tuki voi kannustaa miehiä osallistumaan enemmän perhe-elämään. Toisilta iseilä saatu tuki kasvattaa miehen luottamusta isän roolissa toimimiseen. (Kerstis, Wells & Andersson 2018.)

2.3 Yhteiskunta isyyttä tukemassa

Isyys ei välttämättä ole synnynnäinen ominaisuus, vaan siihen kasvetaan lapsen ja isä-lapsi-suhteen kehittymisen kautta. Myös äiti osaltaan vaikuttaa huomattavasti isyyden muodostumiseen. Yhteiskunnallakin on oma osuutensa isyyden kuvan muovaamisessa perhepolitiikan kautta. Perhepolitiikalla, kuten vanhempainvapaan tasapuolisella jakamisella, voidaan vaikuttaa isyyden muovautumiseen. (Savolainen 2015, 75–76.)

Yhteiskunta tukee isyyttä isyysvapaalla, jonka ajalta on mahdollista saada Kelalta tueksi isyysrahaa. Isyysvapaan voi aloittaa aikaisintaan heti lapsen synnyttyä, mutta viimeistään ennen lapsen kuin lapsi täyttää 2-vuotta. Isyysvapaa on pituudeltaan 54 arkipäivää, ja sen voi halutessaan pitää erimittaisissa pätkissä, kuitenkin niin, että yhtä aikaa äitiys- tai vanhempainrahaa saavan äidin kanssa on yhtä aikaa kotona oloa enimmillään 18 arkipäivää. Isyysvapaan lisäksi isällä on oikeus lapsen syntymän jälkeen pitää vanhempainvapaata, hoitovapaata tai osittaista hoitovapaata. (Kansaneläkelaitos 2018.)

Isyysvapaan ajaksi Kelalta saatavaan isyysrahaan on oikeutettu, jos on avo- tai avioliitossa yhdessä syntyneen lapsen äidin kanssa. Tilanteissa, jossa isä ei ole avo- tai avioliitossa lapsen äidin kanssa, on isä oikeutettu isyysrahaan, jos hän hoitaa lastaan isyysvapaan ajan. Myös adoption kautta isäksi tulleella on oikeus hakea ja saada isyysrahaa. Lisäehtona isyysrahan saamiseksi on, että rahaa hakeva isä on ollut oikeutettu Suomen sosiaaliturvaan vähintään 180 päivää ennen lapsen laskettua aikaa. (Kansaneläkelaitos 2018.)

Vuonna 2016 voimaan tulleen isyyslain (11/2015) yksi suurimmista muutoksista on, että isällä on nyt mahdollisuus tunnustaa neuvolassa, lapsen äidin läsnä ollessa, hoitohenkilökunnalle isyytensä jo ennen lapsen syntymää. Isyyden tunnustaminen lapsen syntymän jälkeen on mahdollista tehdä lastenvalvojalle, maistraatin päällikölle, henkikirjoittajalle tai julkiselle notaarille. Neuvolassa ennen lapsen syntymää isyytensä tunnustaneella isällä on myös oikeus kirjallisesti peruuttaa tunnustamisensa vielä 30 päivän ajan laskettuna lapsen syntymästä. Uudistuneen isyyslain (11/2015) johdosta äidillä ei myöskään enää ole oikeutta estää isyyden selvittämistä, jos mahdollinen isä sen haluaa selvittää.

Äitiys- ja lastenneuvolan toiminnan tehtävänä on tukea koko perheen hyvinvointia. Neuvolassa työskentelevän työntekijän on raskaana olevan äidin ja sikiön lisäksi kiinnitettävä huomiota toisen vanhemman osallisuuteen ja läsnäoloon neuvolakäynneillä. Molempien vanhempien läsnäolo vaikuttaa myönteisesti perheen hyvinvointiin. Neuvolatyössä tulisi ottaa huomioon isien tukeminen, varsinkin jos perhe odottaa esikoistaan, isälle on hyvä tarjota tukea ja rohkaisua isyyteen. Jokaisella vanhemmalla on halu olla aktiivinen ja osallistuva toimija omassa perheessään. (Hakulinen, Onwen-Huma, Varsa, Pulkkinen & Sandt 2017, 19.)

Vertaistuki voi olla isäksi tulevalle miehelle merkittävä voimavara. Isille tarkoitetuissa vertaistukiryhmissä isät voivat keskustella toisten isien kanssa isyyttä koskevista aiheista ja jakaa toisilleen kokemuksiaan vanhemmuudesta. Isien vertaistukiryhmien vetäjien huomioiden mukaan vertaistukiryhmä voi olla ainoa paikka, missä isät voivat tuntea olonsa turvallisiksi kertoessaan omia tuntemuksiaan isyydestä ja keskustella rehellisesti isyyttä koskevista aiheista. Isien vertaistukiryhmien vetäjät toivat esille isien roolin vahvistamisen tärkeyttä perheessä sekä isien saamaa vertaistukea tienä tasa-arvoiseen vanhemmuuteen. (Kerstis ym. 2018.)

3 Neuvolatoiminta Suomessa

Neuvolapalvelut ovat kunnan järjestämiä ehkäiseviä ja terveyttä edistäviä terveyspalveluita, jotka ovat Sosiaali- ja Terveysministeriön ohjauksen ja valvonnan alaisina. Palvelut on tarkoitettu raskaana oleville naisille, lasta odottaville perheille sekä alle kouluikäisille lapsille ja heidän perheilleen. Neuvolapalveluiden perustana on vanhemmuuden tukeminen sekä kokonaisvaltaisesti perheiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2018b.)

Neuvolan tarkoituksena on vahvistaa vanhempien toimintaa turvallisessa ja ennen kaikkea lapsilähtöisessä kasvattamisessa sekä hyvän parisuhteen ylläpitämisessä (Sosiaali- ja terveysministeriö 2008, 13). Neuvolatoimintaa säätelevät terveydenhuoltolaki (1326/2010) sekä valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011). Kunnan tehtävänä on järjestää edellä mainittujen lakien ja asetusten mukaista palvelua ja hoitoa.

3.1 Äitiysneuvola

Äitiysneuvolatoiminta perustuu raskaana olevan naisen sekä sikiön hyvinvoinnin ja terveyden turvaamiseen. Muita äitiysneuvolatoiminnan tavoitteita ovat tulevien vanhempien ja koko perheen hyvinvoinnin tukeminen, tulevan lapsen turvallisen ja terveellisen kehitysympäristön edistäminen, kansanterveyden edistäminen sekä raskausaikaisten häiriöiden ennaltaehkäiseminen. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2018a.) Kunnalla on velvollisuus järjestää terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaan raskaana oleville naisille ja lasta odottavien perheille palvelut. Kunnan järjestämiin palveluihin kuuluu äitiysneuvolatoiminta, jossa lasta odottavan naisen ja perheen terveyden edistäminen tapahtuu tieteellisesti tutkitun näytön perusteella. (Kansallinen äitiyshuollon asiantuntijaryhmä 2013, 17.)

Äitiysneuvolan tehtävänä on järjestellä suositusten mukaisesti määräaikaisten terveystarkastukset lasta odottavalle perheelle, havaita raskaudenaikaiset häiriöt ja

riskitekijät, tunnistaa perheiden mahdollinen erityisen tuen tarve, antaa koko perheelle terveysneuvontaa sekä tukea äitiä ja isää omien vahvuuksiensa löytämisessä vanhempana. Äitiysneuvolan tulee kohdella kaikkia neuvolassa asioivia perheitä yhdenvertaisesti, yksilöllisesti ja arvostavasti. Asiakaskeskeisessä äitiysneuvolassa perheiden osallisuutta omaan hoitoon kannustetaan ja tuetaan sekä sitä hyödynnetään palveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa mahdollisten palautteiden kautta. (Kansallinen äitiyshuollon asiantuntijaryhmä 2013, 17 - 20.)

Äitiysneuvolan tarkoituksena on antaa tuleville vanhemmille tietoa raskaudesta, synnytyksestä, lapsen hoidosta ja kasvatuksesta sekä antaa tiedon kautta valmiuksia elämään lapsen kanssa. Äitiysneuvolassa vanhempien tulee voida puhua mahdollisista epävarmuuksista ja asioista, joihin he tarvitsivat tukea. Äitiysneuvolan tulee tarjota vanhemmille mahdollisuutta osallistua omaan hoitoonsa, vertaistukea, tukea äitiyteen ja isyyteen kasvuun sekä parisuhteen hoitamiseen. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2018a.)

Äitiysneuvolassa lasta odottavan perheen kanssa keskustellaan perheen elintavoista ja annetaan tarpeen mukaan terveysneuvontaa. Terveysneuvontaan kuuluu muun muassa ravitsemuksesta ja tarvittavista ravintolisistä, imetyksestä, suun terveydenhuollosta sekä liikunnasta keskusteleminen ja ohjaaminen. (Kansallinen äitiyshuollon kehitysryhmä 2013, 40 - 53.) Ensimmäistä lasta odottavalle perheelle täytyy valtioneuvoston asetuksen neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) mukaisesti järjestää moniammatillisesti toteutettua perhevalmennuksen, joka sisältää vanhempainryhmätoimintaa.

3.2 Lastenneuvola

Lastenneuvolan päätavoitteena on lasten ja heidän perheidensä niin fyysisen kuin psyykkisenkin terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Lastenneuvolan toiminnan tehtävänä on tarkkailla ja tukea lapsen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kasvun kehitystä. Tehtävänä on myös mahdollistaa vanhemmuuteen riittävä

tuen saanti sekä tarjota vanhemmille ajantasaista ja tutkimukseen perustuvaa tietoa liittyen lapseen ja perheeseen. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004, 16.)

Lastenneuvolan toiminta on perhekeskeistä, mikä tarkoittaa sitä, että asiakkaita ovat niin lapset, äidit kuin isätkin. Jokaisen perheen kohdalla on otettava yksilöllisesti huomioon muun muassa elämäntilanteet, kulttuuritaustat ja perheen tottumukset. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004, 18.) Neuvolatoiminnan tarkoituksena on havaita mahdollisimman pian lapsen ja perheen tuen tarpeet sekä järjestää niihin asianmukaista tukea ja apua (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2018b.) Neuvolassa työskentelevä terveydenhoitaja havainnoi ja yhdessä perheen kanssa keskustelee mahdollisesta lisätuen tai muiden työntekijöiden, esimerkiksi puheterapeutin, tarpeesta. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen työntekijöiden lisäksi lastenneuvola on tarvittaessa tiiviissäkin yhteistyössä myös muiden lapsiperheen asioita koskevien tahojen kanssa, kuten esimerkiksi varhaiskasvatus, lastensuojelu sekä kouluterveydenhuolto. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2019a, 88.)

Lastenneuvolan määräaikaikäynneillä mitataan lapsen paino, pituus sekä päänympäryys. Lisäksi terveydenhoitaja tutkii lapsen kuuloa ja näköä sekä seuraa ja edistää lapsen psykososiaalista ja motorista kehitystä. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2019a, 88.) Lastenneuvolan tärkeänä tehtävänä on lisäksi ylläpitää lapsen rokotussuojaa ja näin ollen antaa myös rokotusohjelman mukaiset rokotukset (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004, 17). Osa lastenneuvolan määräaikaistarkistuksista on laajoja, terveydenhoitajan ja lääkärin suorittamia, tarkastuksia. Varsinkin laajoihin tarkastuksiin olisi molempien vanhempien hyvä saapua, sillä niissä käsitellään lapsen terveyden ja kehityksen lisäksi tarkemmin koko perheen hyvinvointia sekä elämäntilannetta. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2019a, 89.)

Vastaanottokäyntien lisäksi terveydenhoitaja tekee kotikäynnin perheen luokse lapsen synnyttyä. Kotikäyntejä on mahdollista myös tarvittaessa pyytää muulloinkin. Useat lastenneuvolat tarjoavat vanhemmille ja koko perheille myös erilaista ryhmätoimintaa. Tavanomaisimpien isä- ja vanhempainryhmien lisäksi jotkin neuvolat tarjoavat mahdollisuutta ryhmäneuvolaan. Ryhmäneuvolassa useampi perhe tulee kerrallaan yhteiselle neuvolakäynnille, jolloin heillä on mahdollisuus

saada terveydenhoitajan tarjoaman tuen lisäksi myös tukea ja keskustelua muilta vanhemmilta. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019a, 89.)

3.3 Isäkäynnit

Isien osallistumisella äitiysneuvolatoimintaan on monia hyötyjä äidin ja koko perheen kannalta. Osallistumisen on todettu parantavan äidin pystyvyyden tunnetta ja edistävän lapsen tervettä kasvua sekä kehitystä. Myös isän perhevalmennukseen ja isäryhmätoimintaan osallistumisella on vaikutusta perhevapaiden tasapuolisen jakautumisen kannalta. (Kansallinen äitiyshuollon asiantuntijaryhmä 2013, 30.) Äitiys- ja lastenneuvoloissa on vielä paikoittain paljon eroja siinä, miten isäksi tulevia miehiä tuetaan. Isien houkuttelevaaminen mukaan äitiysneuvolaan auttaa isää sitouttamisessa isyyteen vielä entistä paremmin. Isien ottaminen huomioon neuvolassa vahvistaa isän aktiivista roolia, eikä isä jää pelkästään sivusta seuraajaksi. (Koivumäki 2011, 10.)

Isän ollessa neuvolakäynneillä mukana, olisi myös hänen kanssaan tärkeä keskustella jollain käynnillä lähisuhde- sekä perheväkivallasta. Väkivallasta ja sen kohteeksi joutumisesta keskustellaan aina ilman toisen vanhemman läsnäoloa. Samat kysymykset väkivaltaa koskien esitetään puolueettomasti niin miehille kuin naisillekin ja täysin ilman ennakko-oletuksia väkivallan harjoittajasta. Isän neuvolavastaanotoille osallistumiset kirjataan järjestelmällisesti ylös neuvolan käyttämään tietojärjestelmään, jotta kyetään seuraamaan osallistumisaktiivisuuden mahdollista kehittymistä. (Kansallinen äitiyshuollon asiantuntijaryhmä 2013, 30.)

Äitiys- ja lastenneuvoloiden tulisi rohkaista isiä osallistumaan neuvolakäynneille, isille suunnattuun vertaistukiryhmiin sekä tulevan lapsen hoitamiseen. Jokaista isää tulisi kannustaa ottamaan osaa laajaan terveystarkastukseen, jossa kartoitetaan äidin ja isän terveyttä ja hyvinvointia. Äitiys- ja lastenneuvoloiden tulisi yrittää suunnitella vastaanottoajat niin, että vastaanottoaikoja olisi myös illalla, mikä mahdollistaisi isien osallistumisen neuvolakäynneille. Neuvolakäynneille, vertais-

tukiryhmiin ja tulevan lapsen hoitamiseen osallistuminen edistää isän ja äidin välistä tasa-arvoa sekä kasvattaa isän valmiutta pitämään isyysvapaata sekä osaa vanhempainvapaista. (Kansallinen äitiyshuollon asiantuntijaryhmä 2013, 30.)

4 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyön tarkoitus on isäkäyntien kehittäminen Porvoon äitiys- ja lastenneuvolassa sekä lisätä isien osallistumista neuvolakäynneille. Opinnäytetyön tavoite on selvittää, mikä edistäisi isien tuleamista neuvolan isäkäynneille ja lisäksi määrittää syitä, miksi isäkäynneillä ei käydä. Tavoitteena on myös kerätä neuvolan asiakkaana olevilta isiltä kokemuksia ja vastauksia opinnäytetyön tutkimustehtäviin.

Tutkimustehtävät ovat:

1. Miksi isäkäynneillä ei käydä?
2. Mikä edistäisi isäkäynneillä käymistä?
3. Minkälaista tukea neuvolan tulisi tarjota isäksi kasvamisessa ja vanhemmuuden tukemisessa?

5 Menetelmälliset valinnat ja aineiston käsittely

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Porvoon äitiys- ja lastenneuvola. Porvoon äitiys- ja lastenneuvoloiden palvelut ovat jaoteltu kolmeen eri toimipisteeseen kaupunginosien mukaisesti. Kunnan tarjoamat neuvolapalvelut ovat kunnan asukkaille suunnattuja ja täysin ilmaisia. Porvoon kaupungin neuvolapalveluihin sisältyy määräaikaistarkistusten lisäksi myös erilaisia terveydenhoitajien ohjauksia maksuttomia ryhmätoimintoja, kuten vanhempainryhmä. (Porvoon kaupunki 2019.)

Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä. Aineiston hankinta tapahtui sähköisellä kyselyllä. Aineiston analyysi tapahtui induktiivisella sisällönanalyysillä, koska halusimme tutkia vastaajien kokemuksia ja tuntemuksia.

Aineistonhankintamenetelmäksi valittiin sähköinen kysely, koska vastaajien määrän takia haastattelu oli pois suljettu vaihtoehto. Myös pitkä välimatka kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä tehtyyn opinnäytetyöhön osallistuvien ja opinnäytetyön tekijöiden välillä vaikutti aineiston hankinnan menetelmävalintaan. Kyselytyökaluvaihtoehtoina olivat alkuun Google Forms sekä Webropol. Näistä kahdesta päädyttiin valitsemaan Webropol sen ominaisuuksien ja helppokäyttöisyyden takia. Webropoliin saatiin Karelia-ammattikorkeakoulun kautta käyttöoikeudet.

5.1 Kvalitatiivinen tutkimus

Kvalitatiivinen tutkimus pyrkii tarkastelemaan kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Kvalitatiivisen tutkimuksen päämääränä on pikemminkin selvittää tai ilmentää tosiasioita, ei niinkään todentaa olemassa olevia väittämiä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 161.) Kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä on mahdollista tutkia tutkimusalueita, joista ei tiedetä vielä juuri mitään. Sen lisäksi kvalitatiivisella tutkimuksella kyetään löytämään jo olemassa olevista tutkimusalueista uusia näkökulmia tai kyseenalaistamaan teorian ja käsityksen merkitystä. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2015, 66.)

Kvalitatiivinen tutkimus tutkii ihmisten kokemuksia, tulkintoja, käsityksiä sekä ihmisten näkemysten kuvausta. Tutkittavaan kohderyhmään pyritään valitsemaan henkilöitä, jotka edustavat tutkittavaa asiaa mahdollisimman hyvin. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2015, 65-67). Kvalitatiiviselle tutkimukselle tyypillinen piirre on, että aineiston kerääminen tapahtuu luonnollisissa tilanteissa ja tässä tutkimustyyppissä suositaan usein ihmistä tiedonhankintavälineenä. (Hirsjärvi ym. 2013, 164.)

5.2 Aineiston hankinta

Opinnäytetyöprosessin aloittaminen käynnistettiin elokuussa 2018. Prosessi alkoi aiheen miettimisellä ja valitsemisella. Porvoon kaupungin neuvolaan oltiin yhteydessä opinnäytetyön osalta ja kysyttiin, olisiko heillä tarvetta jollekin tutkimukselle. Lokakuun alussa heiltä saatiin pyyntö tutkimuksesta liittyen isien toiveisiin neuvolakäynneille. Toimeksiantaja tavattiin lokakuun aikana. Toimeksiantajan tapaamisen jälkeen opinnäytetyön tarkka aihe ja vastauksien keruumenetelmä olivat heti selvillä. Vastauksien keruumenetelmäksi valikoitui sähköinen kysely, joka koettiin helpoimmaksi toimeksiantajan ja opinnäytetyön tekijöiden välisen pitkän välimatkan vuoksi.

Tietoperustan kirjoittaminen aloitettiin lokakuun lopulla. Kuviosta 1 näkyy, kuinka tiedonhaku tehtiin eri tietokantoihin. Hakusanoina tiedonhaussa käytettiin esimerkiksi: isyys, isä neuvolassa, vanhemmuuteen kasvaminen, lastenneuvola, äitiysneuvola ja isäkäynti. Englanninkielisiä artikkeleita hakiessa hakusanoina oli fatherhood, child health care clinic ja parental peer support. Tiedonlähteenä käytetyt äitiysneuvolaopas, isyyslaki ja terveydenhuoltolaki löytyivät toimeksiantajalta sekä opinnäytetyön ohjaajalta saatujen vinkkien kautta. Joulukuun 2018 alussa esiteltiin ja hyväksyttiin opinnäytetyön suunnitelma. Sen jälkeen haettiin Porvoon kaupungilta tutkimuslupaa opinnäytetyötä varten. Tutkimuslupa saatiin tammikuun 2019 puolen välin jälkeen. Tutkimuslupaa odotellessa laadittiin valmiiksi sähköiset kyselyt ja saatekirjeet suomeksi sekä ruotsiksi.

<p>Cochrane</p> <p>Hakusanat: fatherhood, child healthcare, parental peer support</p> <p>Käyttökelpoiset artikkelit: 0</p>	<p>Finna</p> <p>Hakusanat: isyys , kvalitatiivinen tutkimus</p> <p>Käyttökelpoiset artikkelit: 1</p>	<p>Google</p> <p>Hakusanat: isyys, lastenneuvola, äitiysneuvola</p> <p>Käyttökelpoiset artikkelit: 20</p>
<p>Google scholar</p> <p>Hakusanat: isyys, isä, vanhemmuus</p> <p>Käyttökelpoiset artikkelit: 7</p>	<p>Cinahl</p> <p>Hakusanat: fatherhood, child healthcare, parental peer support</p> <p>Käyttökelpoiset artikkelit: 3</p>	<p>Manuaalinen haku</p> <p>Hoitotiede 1</p> <p>Evidence-based nursing</p> <p>Tutkiva hoitotyö</p>

Kuvio 1. Tiedonhaku.

Aineiston keruu tehtiin kahdella sähköisellä kyselylomakkeella. Toinen lomake oli suomenkielinen ja toinen ruotsinkielinen, jotta jokaisella vastaajalla oli mahdollisuus vastata kyselyyn omalla äidinkielellään. Sähköisten kyselylomakkeiden tekemiseen käytettiin Webropol-kyselytutkimustyökalua. Kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä tehty opinnäytetyö on kokonaisuudessaan suunnattu äitiys- tai lastenneuvolassa asioiville isille.

Sähköisen kyselylomakkeen kysymyksiä mietittiin yhdessä niin opinnäytetyön ohjaajan kuin opinnäytetyön toimeksiantajan kanssa. Lopulliset kysymykset muotoutuivat vastaamaan mahdollisimman tarkasti tutkimustehtäviin. Sähköisen kyselyn kysymykset kaksi ja kolme (liite 4) kartoittivat toimeksiantajan pyytämiä taustatietoja vastaajista. Sähköisen kyselyn kysymysten kaksi ja kolme vastauksia ei huomioitu aineistolähtöisessä analyysissä.

Ennen kyselyiden julkistamista pyydettiin testivastaajia kokeilemaan ja vastaamaan kyselyyn, kyselyn toimimisen ja kysymysten ymmärrettävyyden varmistamiseksi. Lopulliset kyselyt olivat auki helmikuun 2019 puolesta välistä maaliskuun 2019 loppuun. Aluksi linkkiä kyselyyn jaettiin isille terveydenhoitajien toimesta neuvolassa, mutta vastaajien vähäisyyden takia kyselylinkit laitettiin lopulta myös Porvoon kaupungin hallinnoimalle Porvoon lapsi- ja perhepalvelut Facebook-sivulle.

5.3 Aineiston keruumenetelmä

Yksi sähköisen kyselylomakkeen suurimmista vahvuuksista on, että se ei ole aikaan ja tiettyyn paikkaan sidonnainen, vaan sen voi tehdä niin omalla kotikoneellaan kuin älypuhelimellaankin. Sähköisen kyselyn etuja on myös sen visuaalinen muokattavuus. Se voidaan helposti muokata ulkoasultaan monipuoliseksi ja toisin kuin paperikyselyissä, siihen kyetään liittämään esimerkiksi ääni- tai videotiedostoja helpottamaan ja selkeyttämään kysymyksiä. (Raine 2018, 117 – 118.)

Myös nopeus ja taloudellisuus ovat sähköisen kyselyn esiin nostettavia vahvuuksia. Aineistonkeruuvaiheessa ei koidu lähes minkäänlaisia kuluja, ja kyselylomakkeiden toimittaminen sekä vastauksien palauttaminen on nopeaa, riippumatta vastaajan senhetkisestä olinpaikasta. Tutkijan kannalta positiivista sähköisessä kyselyssä on, että aineisto on valmiiksi sähköisessä muodossa. (Raine 2018, 118.)

Webropol on sähköinen työkalu, joka mahdollistaa tutkimusten ja kyselyiden luomisen yksinkertaisella, mutta samalla monipuolisella tavalla. Webropolin avulla on mahdollista tehdä tutkimukseen monia erilaisia kysymystyyppejä. Tutkimuksen vastaukset ovat näkyvillä tutkijoille reaaliaikaisesti, ja vastaajat kykenevät tekemään kyselyä niin tietokoneelta kuin älypuhelimien näytölläänkin. (Webropol 2018.)

5.4 Aineiston käsittely ja analysointi

Tutkimusaineiston analysointiin käytettiin induktiivista eli aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Sisällönanalyysilla pyritään tiivistämään aineistoa sekä selkeyttämään sitä, kuitenkin menettämättä aineiston sisältämää tietoa. Induktiivinen sisällönanalyysi voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen, aineiston pelkistämiseen, aineiston ryhmittelyyn sekä teoreettisten käsitteiden luokitteluun. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 108.)

Aineiston pelkistämällä eli redusoinnilla tarkoitetaan tutkimuksen kannalta epäolennaisen tiedon karsimista pois. Pelkistämisessä tietoa voidaan joko tiivistää tai pilkkoa osiin. Pelkistettäessä alkuperäisestä aineistosta nostetaan esiin tutkimustehtävien kysymyksiä kuvaavia ilmaisuja. Ilmaisut voidaan merkitä esimerkiksi erivärisillä kynillä. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 109.)

Aineiston ryhmittelyllä eli klusteroinnilla pyritään luokittelemaan samaa asiaa tarkoittavia käsitteitä. Ryhmittelyn avulla yksittäiset käsitteet aineistosta yleisimpiin käsitteisiin, jolloin ryhmittelyn avulla aineisto siis tiivistyy. Ryhmittelyllä luodaan perustaa tutkimuksen rakenteelle sekä luodaan alustavia kuvauksia tutkimuksen

kohteena olevasta asiasta. Aineiston ryhmittelyn jälkeen viimeisenä vaiheena aineisto käsitteellistetään eli abstrahoidaan. Käsitteellistämällä erotetaan aineistosta tutkimukselle olennainen informaatio ja luodaan sen pohjalta teoreettisia käsitteitä. Käsitteellistämistä jatketaan aina niin pitkälle kuin aineiston sisältö mahdollistaa. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 110-111.)

Vastaukset kerättiin sähköisesti ja koottiin sitten kokonaisuudessaan yhdelle sähköiselle lomakkeelle. Vastauksia tuli yhteensä viisi, joista kaikki olivat suomeksi, vaikka vaihtoehtona oli vastata myös ruotsiksi. Vastaajien antamat vastaukset kopioitiin alkuperäisestä tutkimuskyselystä. Vastaukset luokiteltiin tutkimuskysymysten mukaisesti omiin sarakkeisiinsa ja jokainen vastaaja numeroitiin. Osasta vastauksista löytyi vastauksia kahteen eri tutkimuskysymykseen, vaikka tarkoituksena oli vastata vain yhteen kerrallaan. Nämä kohdat vastauksesta eroteltiin oikean tutkimuskysymyksen kohdalle.

Vastauksien analysointia varten tehtiin analysointitaulukko, jossa yläsarakkeina olivat alkuperäinen vastaus, pelkistetty vastaus, alateema, yläteema sekä tutkimustehtävä. Alkuperäinen vastaus -sarakkeessa ovat tutkimusvastauksista suoraan kopioidut vastaukset. Pelkistetty vastaus -sarakkeesta löytyy tiivistetty vastaus, josta on tutkimuksen kannalta epäolennainen tieto karsittu pois. Alateema-kohtaan on listattu vastauksista esiin nousseita teemoja, esimerkiksi ulkopuolisuuden tunne ja isäksi kehittyminen. Yläteema -sarakkeeseen on koottu kaikista yleisimmät esille nousseet teemat. Tutkimuskysymys -sarakkeessa on listattuna tutkimuksen tutkimuskysymykset. Taulukossa 1 löytyy esimerkki aineistolähtöisestä sisällönanalyysistä. Analysointitaulukko kokonaisuudessaan on liitteessä 7.

Taulukko 1. Esimerkkitaulukko aineistolähtöisestä sisällönanalyysistä.

Esimerkki alkuperäisestä vastauksesta	Esimerkki pelkistetyistä vastauksista	Esimerkki alateemasta	Esimerkki yläteemasta
"Tunne että jää ulkopuoliseksi ja keskitytään pelkästään äitiin" (1)	Tunne ulkopuoliseksi jäämisestä. (1)	Ulkopuolisuuden tunne	Ulkopuolisuus
	Työ ja puoliso taustalle jäännin lisäksi. (2)	Ulkopuolisuuden tunne Työesteet	

"Aktiivinen työ ja kaikki-voipa puoliso edellä mainitun taustalle jäännin lisäksi." (2)			
---	--	--	--

6 Tulokset

Tutkimuksen tarkoituksena oli isäkäyntien kehittäminen Porvoon äitiys- ja lastenneuvolassa sekä lisätä isien osallistumista neuvolakäynneille. Tutkimuksen ensimmäinen tutkimuskysymys selvitti syitä siihen, miksi isäkäynneillä ei käydä. Toisen tutkimuskysymyksen tavoitteena oli kartoittaa, mikä edistäisi isäkäynneillä käymistä. Kolmannen tutkimuskysymyksen kautta selvitettiin, minkälaista tukea neuvolan tulisi isien mielestä tarjota isäksi kasvamisessa ja vanhemmuuden tukemisessa.

Kaikki vastaajista antoivat luvan käyttää vastauksiaan tässä Karelia ammattikorkeakoulun opinnäytetyössä. Kyselyn ensimmäiset kysymykset olivat toimeksiantajan toiveesta laadittuja monivalintakysymyksiä, joilla selvitettiin lasten lukumäärää sekä asioiko vastaaja äitiys- vai lastenneuvolassa. Vastauksista selvisi kahdella vastaajista olevan yksi lapsi ja kolmella vastaajista olevan kaksi tai useampi lasta. Yksi vastaajista vastasi asioivansa äitiysneuvolassa, ja loput neljä vastasivat asioivansa lastenneuvolassa.

6.1 Isäkäynneillä käymisen esteet

Tutkimustehtävänä oli selvittää, miksi isäkäynneillä ei käydä. Vastausta edellä mainittuun kysymykseen selvitettiin kysymällä mahdollisista esteistä isäkäynneille osallistumiselle. Kaikki viisi vastaajaa vastasivat kysymykseen. Suurimpana esiin nousseena teemana kyseisen kysymyksen kohdalla oli ulkopuolisuus.

"Tunne että jää ulkopuoliseksi ja keskitytään pelkästään äitiin" (V1)

Vastauksissa löytyi paljon yhteneviä teemoja. Yleisimpinä vastauksissa esille nousivat työt ja niistä johtuvat esteet, kuten esimerkiksi työmatkoista johtuvat kiireet. Työstä johtuvien esteiden lisäksi esille nousivat myös tulevien vanhempien erimielisyydet.

”Työt enimmäkseen, erimielisyydet lapsen äidin kanssa välillä myös estäneet osallistumisen.” (V5)

”Esteet on johtunut työmatkoista. Olen tosin yrittänyt varata ajan, joka ei ole samaan aikaan työmatkani. Tämä ei tosin ihan aina ole mahdollista.” (V4)

6.2 Isäkäynneillä käymisen edistäminen

Toisena tutkimustehtävän päämääränä oli selvittää, mikä edistäisi isäkäynneillä käymistä. Kaikki viisi vastaajaa vastasivat myös tähän kysymykseen. Tämän tutkimustehtävän vastauksissa suurimpana esiin nousseena teema oli isän huomiointi.

”Isän huomioiminen ja ennen kaikkea kohtaaminen. Isäksi tuleminen monelle suuri tuntematon muutos, johon harva on kyennyt kylliksi ominensa valmistumaan. Äidit ovat ymmärrettävästi keskiössä, mutta isäkin on syytä huomioida muutenkin kuin kuulumisia utelamalla.” (V2)

Toisena suurena esiinnousseena teemana oli neuvola-aikojen joustavuus. Vastajilta esiin nousseena toiveena oli aikojen ajoittuminen myös myöhäisempiin ajankohtiin, kuten iltapäivään. Lisäksi yhdessä vastauksessa toivottiin enemmän yhteydenpitoa myös suoraan isään.

”Myöhäisempi/joustavampi ajankohta neuvola-ajalle, tuki työpäikalta” (V3)

"Neuvolasta yhteydenpito myös lapsen isään. Toivoisin huomiointia myös kahden kesken jutellen, kaikista fiiliksistä ei kehtaa jutella lapsen äidin kuullen." (V5)

6.3 Isien toivoma tuki neuvolalta

Kolmantena tutkimustehtävänä oli selvittää, minkälaista tukea neuvolan tulisi tarjota isäksi kasvamisessa ja vanhemmuuden tukemisessa. Vastausta tähän selvitettiin tutkimuksessa kahdella kysymyksellä. Ensimmäisellä kysymyksellä kartoitettiin, miten isä toivoisi tulevansa huomioiduksi neuvolassa. Toisella kysymyksellä selvitettiin, minkälaista tukea isä kaipaisi neuvolalta isyyteen. Kaikki viisi vastaajaa vastasivat molempiin edellä mainittuihin kysymyksiin. Tämän tutkimustehtävän kohdalla esiin nousseena tärkeänä teemana oli vertaistuki.

"Isien omat vertaisryhmätapaamiset muutaman kerran raskauden aikana ja synnytyksen jälkeen lapsen eri ikäkausien aikana. Valmentamista tulevaan muutokseen parisuhteessa ja erilaiseen vastuun ottamiseen." (V1)

"Vertaistukea ja aitoa kohtaamista..." (V2)

Vastauksista selvisi myös isien toivovan neuvolalta, äidin huomioinnin lisäksi, myös enemmän huomiointia heitä itseään kohtaan. Äidin koettiin olevan enemmän keskipisteenä neuvolakäynneillä ja isien koettiin jäävän taustalle. Toivottiin myös, että isien jaksamisesta oltaisiin enemmän kiinnostuneita.

"Jaksamisesta oltaisiin kiinnostuneita, tasavertaisuus vanhempana äitiin verrattuna." (V3)

Vastauksista nousi esille toivomuksia myös mahdollisista puhelinkeskustelujakoista, perinteisen neuvola-ajan sijasta. Toivottiin myös, että esimerkiksi lomakkeissa huomioitaisiin isiä paremmin. Yhdestä vastauksesta nousi lisäksi esille, että tukea kaivattaisiin myös siihen, kuinka isä voisi tukea äitiä synnytyksen jälkeen.

*”...Jaettavat lomakkeet voisi huomioida miehet hiukan paremmin.”
(V4)*

”No esimerkiksi itse kaipaisin neuvoa siihen, että kuinka tukea lapsen äitiä synnytyksen jälkeisen masennuksen oireiden kanssa. Ehkä tyyliin puhelinkeskustelut vois olla hyvä vaihtoehto sille, jos en pääse töiden takia paikan päälle.” (V5)

7 Pohdinta

Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä koettiin hyväksi valinnaksi tälle opinnäytetyölle. Sen avulla oli mahdollista tutkia valitsemaamme tutkimusaluetta ja saada siihen uusia näkökulmia. Kvalitatiivisen tutkimuksen kautta päästiin tarkastelemaan valittua aihealuetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Kvalitatiivisen tutkimuksen mahdollistamia avoimia kysymyksiä käyttämällä, isät pääsivät parhaiten kertomaan omia toiveitaan, mielteitään sekä kokemuksiaan isäkäyntien osalta.

Sähköisen tutkimuskyselyn avulla tutkimuksen laatiminen toiselle paikkakunnalle oli huomattavasti helpompaa, kuin jos kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä tehty opinnäytetyö olisi tehty paikan päällä haastattelemalla. Sen avulla säästimme niin meidän kuin toimeksiantajankin aikaa ja resursseja. Toisaalta paikan päällä haastattelemalla olisi isää voitu tavoittaa osallistumaan kyselyyn paremmin, esimerkiksi jakamalla saatekirjeitä neuvolan odotustilassa itse. Lisäksi haastattelemalla olisi voitu mahdollisesti saada hieman laajempia vastauksia tutkimuskysymyksiin.

7.1 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Tutkimuksen vastauksia tarkastellessa suurimpia esiin nousseita asioita olivat ulkopuolisuuden tunne, omat työkiireet, isän huomiointi sekä vertaistuen tarve. Vastauksissa oli jonkin verran hajontaa, mutta pääasiassa isät kokivat jäävänsä neuvolakäynneillä ulkopuolisiksi, koska käynnit keskittyvät pääasiassa aina äitiin. Isien omat työstä johtuvat kiireet olivat osalla vastaajista esteenä neuvola-ajolle pääsemiseen. Vertaistuen tärkeyttä korostettiin monissa isien vastauksissa ja neuvolalta toivottiin enemmän myös isän huomiointia tasavertaisena vanhempana.

Opinnäytetyön tuloksia ja aiempia tutkimustuloksia vertaillen löytyi niin yhteneväisyyksiä kuin eroavaisuuksiakin. Tuloksissa yhteneväisyyksiä löytyi tasavertaisuuden kokemisesta. Koivumäki (2011) toteaa tuloksissaan lastenneuvolasta koetun tasavertaisuuden tunteen vaihtelevan tasavertaisena vanhempana olemisesta sivustaseuraajaksi jäämiseen. Tuloksissa esille tulleen vertaistuen tärkeys oli yhtenä aiheena myös Säyrylän (2017) tutkimuksessa. Kuten tässäkin opinnäytetyössä, niin Säyrylänkin (2017) tutkimuksessa isät kokivat vertaistuen löytymisen erittäin tärkeäksi ja hyödylliseksi. Myös Kerstisin, Wellsin ja Anderssonin vuonna 2018 tekemässä tutkimuksessa vertaistuen saanti nousi esille yhtenä isien isona voimavarana.

Sosiaali- ja terveysministeriön (2008) laatimassa selvityksessä useat terveydenhoitajat kertoivat isien työssä käynnin vaikeuttavan neuvolakäynneille pääsemistä. Kyseisessä selvityksessä osa terveydenhoitajista nosti esille myös omat rajalliset työvuoronsa vaikeuttavana tekijänä isien tapaamisille. Tämän opinnäytetyön tuloksissa isät toivoivat lisää huomioimista neuvolalta, kun taas Koivumäen (2011) tekemän tutkimuksen tuloksena todettiin, ettei iseillä ollut tarvetta saada lastenneuvolassa erityishuomiota. Koivumäen (2011) tutkimuksessa isät myös kokivat oman aktiivisuutensa lastenneuvolassa tärkeäksi oman tiedonsaantinsa kannalta.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää Porvoon äitiys- ja lastenneuvolan isäkäynntejä sekä lisätä isien osallistumista kyseisille käynneille. Opinnäytetyöstä

saatujen tuloksien kautta Porvoon äitiys- ja lastenneuvola sai isiltä rakentavaa palautetta käynneistä sekä lisätoiveita tulevaisuutta varten. Opinnäytetyön tavoitteena ja tutkimustehtävinä oli selvittää, miksi isäkäynneillä ei mahdollisesti käydä ja mikä taas edistäisi niille saapumista. Esteinä isäkäynneillä käymiseen nousivat esiin isien omat työkiireet ja ulkopuolisuuden tunne. Tuloksista selvisi, että isäkäynneille saapumista edistävät isän huomiointi ja neuvola-aikojen joustavuus. Kolmantena tutkimustehtävänä oli selvittää, minkälaista tukea isät kaipaavat neuvolalta isäksi kasvamisessa ja vanhemmuuden tukemisessa. Tuloksissa vertaistuen merkitys ja isän jaksamisen huomiointi korostuivat.

7.2 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyön eettisyyttä ja luotettavuutta lisää tutkimuksen tekeminen hyvän tieteellisen käytännön kautta. Hyvän tieteellisen käytännön mukaan tutkimuksessa tulee noudattaa rehellisyyttä, huolellisuutta sekä tarkkuutta niin tulosten tallentamisessa ja esittämisessä kuin tutkimusten ja tutkimuksen tulosten arvioimisessa. Tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmien tulee olla tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaisia. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.)

Lähdeviitteet tulee merkitä tekstiin asianmukaisesti muiden tutkijoiden työn ja saavutuksien kunnioittamiseksi (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6). Hoi-
totieteellisessä tutkimuksessa, niin kuin muissakin tutkimuksissa, tulee ottaa huomioon tutkittavan yksityisyys, vapaaehtoisuus sekä potilastietojen luottamuksellisuus. Tutkittavan on tärkeää antaa tietoinen suostumus tutkimukseen, mikä tarkoittaa tutkittavan tietoisuutta tutkimuksen tarkoituksesta. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2015, 214 – 219.)

Laadullisessa tutkimuksessa kriteereinä voidaan käyttää uskottavuutta, vastavuutta, siirrettävyyttä sekä vahvistettavuutta. Laadullisessa tutkimuksessa on kiinnitettävä huomiota tutkimusraportin selkeyteen, johdonmukaisuuteen opinnäytetyössä ja sen raportissa, tarkkuuteen sekä tutkimustulosten yhdistämiseen

ja vertaamiseen muiden tutkijoiden aikaisempiin tutkimuksiin aiheesta. Luotettavuutta lisää opinnäytetyön keskeisimpien käsitteiden määrittelevä selvyys. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 138, 160 – 164.)

Opinnäytetyössä huomioitiin eettisyys ja luotettavuus noudattamalla rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta kaikissa opinnäytetyön vaiheissa. Lisäksi erityisesti huomiota kiinnitettiin laadullisen tutkimuksen kriteereihin ja tehdessä merkille laitettiin sen selkeyteen ja johdonmukaisuuteen, niin opinnäytetyössä kuin raportisakin. Käytetyt lähteet ja lähdeviitteet merkittiin työhön huolellisesti ja asianmukaisesti. Tutkittavien yksityisyys huomioitiin opinnäytetyössä toteuttamalla kysely nimettömästi.

Opinnäytetyön eettisyyttä lisää tutkimuksiin osallistuvilta isiltä luvan kysyminen tutkimustulosten käyttöön tässä opinnäytetyössä sähköisen kyselyn alussa. Opinnäytetyön tulosten luotettavuutta heikensi kyselyn linkin jakaminen Porvoon kaupungin hallinnoimalla Porvoon lapsi- ja perhepalvelut Facebook -sivulla. Linkkiä jaettiin Porvoon lapsi- ja perhepalveluiden Facebook -sivuilla vastausten saamiseksi, kun neuvoloissa isille jaettuihin saatekirjeisiin ei tullut tarpeeksi vastauksia.

Opinnäytetyötä varten ei ole tarvittu rahoitusta, koska kulut jäivät varsin vähäisiksi. Kyselyn toteuttaminen sähköisesti vähensi huomattavasti matkustamisesta tulevia kuluja, joita olisi tullut mahdollisesta kasvokkain haastattelemisesta. Myös yhteydenpito toimeksiantajan kanssa tapahtui pääosin sähköpostitse. Karelia-ammattikorkeakoulun kautta saatiin käyttöoikeudet Webropol-kyselytyökaluun, joten siitä ei koitunut lisäkustannuksia.

7.3 Ammatillinen kasvu ja kehittyminen

Kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä tehdyn opinnäytetyön vastauksista opimme neuvolassa asioivien vanhempien tasavertaisen kohtaamisen ja molempien tasavertaisen huomioimisen tärkeyden, josta koemme olevan hyötyä tule-

vaisuudessa työssämme. Vaikeimmaksi ja aikaa vievimmäksi osuudeksi opin-
näytetyöprosessin aikana osoittautui tulosten käsittely ja analysointi. Tuloksia
analysoidessamme vertaistuen saamisen tärkeys korostui ja nousi esiin lähes
kaikissa vastauksissa. Omassa tulevassa työssämme vertaistuen merkitys on
tärkeä muistaa, jotta kykenemme tarjoamaan asiakkaalle parhaan mahdollisen
avun ja palvelun.

Opinnäytetyön prosessin aikana taidot raportin laatimisessa ja oleellisen tiedon
hankkimisessa harjaantuivat. Lähdekriittisyys ja lähteistä saadun tiedon käyttö-
kelpoisuuden arviointi ovat kehittyneet tietoperustaa laatiessa. Myös aikataulujen
laatimisen ja niistä kiinni pitämisen taidot ovat parantuneet entisestään tämän
prosessin aikana. Parityöskentely opinnäytetyötä tehdessä sujui molempien teki-
jöiden mielestä hyvin, eikä suurempia konflikteja tullut. Prosessin alussa aikatau-
lun laatiminen oli liiallisen optimistinen ja joustamista sen suhteen työskennel-
lessä jouduttu paljonkin tekemään. Olemme molemmat kuitenkin olleet tyytyväi-
siä opinnäytetyöprosessin lopulliseen aikataulutukseen.

Tärkeimpänä ammatillisen kasvumme kannalta opimme paljon isien huomioin-
nista neuvolassa. Tulevana terveydenhoitajana tärkeää on, että osaamme myös
nostaa isän tarpeet esille neuvolakäynneillä sekä antaa ja tarjota heille heidän
tarvitsemaansa tukea vanhemmuudessa ja siihen kasvamisessa. Neuvolassa hy-
vin helposti lähdetään keskittymään äitiin ja lapseen suuremmissa määrin, jolloin
isän huomiointi jää herkästi taka-alalle. Tärkeä on muistaa myös, ettei isän neu-
volakäynneille osallistuminen välttämättä ole hänestä itsestään kiinni. Yhtenä
varmasti yleisenäkin esteenä voivat olla mahdolliset työkiireet, koska toisin kuin
raskaana olevien kohdalla, työnantaja ei ole velvoitettu päästämään palkallisella
työajalla isää käymään neuvolakäynneillä.

7.4 Jatkotutkimus- ja kehittämisideat

Opinnäytetyön vastauksista saadut tulokset mahdollistavat erilaisia jatkotutki-
musmahdollisuuksia. Toiminnallisena jatkona opinnäytetyön aiheelle voisi olla

perhevalmennuksen aikana tai vaihtoehtoisesti myöhemmin lapsen synnyttyä pidettävä isäiltä. Isäiltä antaisi hyvän mahdollisuuden isille antaa ja saada toisilta samassa elämäntilanteessa olevilta vertaistukea. Isäiltoja voisi pitää muutamana eri kertana, ja jokainen kerta nostaisi esille erilaisia teemoja isyyttä ja lapsen kanssa elämistä koskien. Teemoina voisivat mahdollisesti olla isyyteen kasvaminen sekä arjessa pärjääminen ja jaksaminen.

Toisena jatkotutkimusmahdollisuutena voisi olla vanhemmuuden tasavertaisuuden tutkiminen. Opinnäytetyön tuloksista nousi vahvasti esille isien ulkopuolisuuden tunne, joten olisi hyvä tutkia syitä tälle ulkopuolisuuden tunteelle. Tutkimus voitaisiin suorittaa haastattelemalla, jolloin vastauksista saisi mahdollisesti laajempia ja tutkimustehtävää paremmin tukevia. Toisaalta tutkimus voitaisiin suorittaa nimettömällä sähköisellä tutkimuslomakkeella, jolloin vastauksia saataisiin laajemmalta joukolta isiä kuin haastattelumuodossa. Sähköisellä tutkimuksella voitaisiin saada monipuolisempia vastauksia erilaisilta isiltä.

Lähteet

- Castillo, J., Welch, G. & Sarver, C. 2010. Fathering: The Relationship Between Fathers' Residence, Fathers' Sociodemographic Characteristics, and Father Involvement. *Matern Child Health J* (2011) 15:1342–1349. <http://web.a.ebsco-host.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=12&sid=267d8a76-865c-42a4-b9c6-fafb0d28f86f%40sessionmgr4007>. 27.8.2019.
- Hakulinen, T., Onwen-Huma, H., Varsa, H., Pulkkinen, P. & Sandt, M. 2017. Sukupuolten tasa-arvo neuvolan asiakastyössä – opas vanhempien tukemiseen sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta. Sosiaali- ja terveysministeriö. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80529/13_2017_Sukupuolten%20tasa-arvo%20neuvolan%20asiakasty%c3%b6ss%c3%a4.pdf?sequence=3&isAllowed=y. 25.8.2019
- Hermanson, E. 2012. Isäksi ja äidiksi kasvetaan, ei synnytä. Duodecim Terveyskirjasto. https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=kot00201. 25.11.2018.
- Hermanson, S., Croninger, B. & Croninger, S. 2013. Exploring the role of modern day fatherhood. University of New England, Portland, ME, USA. <http://web.b.ebsco-host.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=11&sid=cd20434e-5753-4add-a9e1-c2d466eb3736%40pdc-v-sessmgr03>. 27.8.2019.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2013. Tutki ja kirjoita. Porvoo: Bookwell Oy.
- Isyyslaki 11/2015.
- Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2015. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Kansallinen äitiyshuollon asiantuntijaryhmä. 2013. Äitiysneuvolaopas – suosituksia äitiysneuvolatoimintaan. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110521/THL_OPA2013_029_verkko.pdf?sequence=3&isAllowed=y. 15.11.2018.
- Kansaneläkelaitos. 2018. Isyysraha. <https://www.kela.fi/isyysraha>. 26.11.2018.
- Kekkonen, M., Lilja, J. & Nieminen, K. 2013. Isätietoa. http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/63888/Isatie-toa_opas_Kekkonen_Lilja_Nieminen.pdf?sequence=2&isAllowed=y. 12.11.2018.
- Kerstin, B., Wells, M. & Andersson, E. 2018. Father group leaders' experiences of creating an arena for father support – A qualitative study. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, Vol. 32, Issue 2. <http://web.a.ebscohost.com/tietopalvelu.karelia.fi/ehost/detail/detail?vid=11&sid=92c284ef-177e-49dd-8f39-5f1e955916b3%40sessionmgr4007&bdata=JnNpdGU9ZWWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#AN=130361908&db=cin20>. 26.8.2019.
- Koivumäki, T. 2011. Isien kokemuksia isyyden muuttumisesta, lastenneuvolasta ja terveysneuvonnasta. Tampereen yliopisto. Terveystieteiden yksikkö. Pro gradu –tutkielma. <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/83032/gradu05456.pdf?sequence=1>. 15.11.2018.

- Nieminen, S., Åsted-Kurki, P. & Kylmä, J. 2016. Alle kouluikäisen terveen lapsen isän toivo ja siihen yhteydessä olevat tekijät. *Hoitotiede* 28 (1), 17 – 29.
- Porvoo kaupunki. 2019. Neuvolat. <https://www.porvoo.fi/neuvolat-1>. 27.8.2019.
- Raine, V. 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Jyväskylä: PS-kustannus. 26.11.2018.
- Riihonen, R., Oulasmaa, M. & Laru, S. 2018. Isän haastava ja antoisa rooli. Väestöliitto. http://www.vaestoliitto.fi/vanhemmuus/tietoa_vanhemmille/parisuhteen-happy-hour/tietoa/isan-haastava-ja-antoisa-rooli/. 7.12.2018.
- Savolainen, T. 2015. Isä – teoriassa. Itä-Suomen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta. Yhteiskuntapolitiikan pro gradu -tutkielma. http://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20160052/urn_nbn_fi_uef-20160052.pdf. 23.11.2018.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2004. Lastenneuvola lapsiperheiden tukena, Suuntaviivat lastenneuvolatoiminnan järjestämisestä kunnille. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74226/Julkaisu_2004_13.pdf?sequence=1&isAllowed=y. 15.11.2018.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2008. Isien ja isyyden tukeminen äitiys- ja lastenneuvoloissa. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2008:24. Helsinki: Yliopistopaino. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/72376/Selv200824.pdf>. 29.4.2019.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2018a. Lapsiperheiden tuet. <https://stm.fi/toimeentulo/lapsiperheet>. 23.11.2018.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2018b. Neuvolat. <https://stm.fi/neuvolat>. 12.11.2018.
- Säyrylä, S. 2017. Isyys ja elämän kriisit – isyyden merkitys, haasteet, voimavarat ja tuki. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Varhaiskasvatustieteen pro gradu -tutkielma. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/54404/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201706092777.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. 14.11.2018.
- Tanner, T. 2017. Parisuhteesta perheeksi – ensi kertaa vanhemmaksi tulleiden vanhempien toimijuus. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/54397/1/URN%3ANBN%3Afi%3Aaju-201706092770.pdf>. 22.11.2018.
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2018a. Äitiysneuvola. https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/aitiys_ja_lastenneuvola/aitiysneuvola. 14.11.2018.
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2018b. Lastenneuvola. https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/aitiys_ja_lastenneuvola/lastenneuvola. 15.11.2018.
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2019a. Meille tulee vauva – Opas vauvan odotukseen ja hoitoon. Helsinki: PunaMusta Oy. 27.8.2019.
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2019b. Vanhempainvapaa. <https://www.tehy.fi/fi/apua/vapaat/vanhempainvapaa>. 28.1.2019.
- Terveidenhuoltolaki 1326/2010.
- Treas, J., Scott, J. & Richards, M. 2014. The Wiley-Blackwell Companion to the Sociology of Families. John Wiley & Sons, Incorporated. <https://ebookcentral-proquest-com.tietopalvelu.karelia.fi/lib/pkamk->

ebooks/reader.action?docID=1652082&query=9781118374115.
4.3.2019.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf. 21.11.2018.

Työsuojeluhallinto. 2015. Hoitovapaa. <https://www.tyosuoja.fi/tyosuhde/muut-vapaat-tyosta/perhevapaat/hoitovapaa>. 27.8.2019.

Työsuojeluhallinto. 2017. Osittainen hoitovapaa. <https://www.tyosuoja.fi/tyosuhde/muut-vapaat-tyosta/perhevapaat/osittainen-hoitovapaa>. 27.8.2019.

Valtionneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011.

Webropol. 2018. Webropol online-kyselytutkimustyökalu – Kerää vastauksia, joilla on merkitystä. <https://webropol.fi/tuotteemme/>. 21.11.2018.

Väestöliitto. 2018. Isyys. http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhdeesta/avio-ja_avoliiton_lakitieto/isyys/. 26.11.2018.

Saatekirje terveydenhoitajille

Neuvolassa toimivalle terveydenhoitajalle

Saatekirje
06.02.2019

Hyvä äitiys- tai lastenneuvolassa toimiva terveydenhoitaja,

Olemme Karelia-ammattikorkeakoulun terveydenhoitajaopiskelijoita ja teemme opintoihimme liittyvää opinnäytetyötä, jonka aiheena on neuvolan isäkäynnit. Opinnäytetyömme toimeksiantajana toimii Porvoon äitiys- ja lastenneuvola. Opinnäytetyömme on sähköisesti tapahtuva tutkimus, jonka tavoitteena on selvittää mikä mahdollisesti motivoisi isäkäynneillä käymiseen ja mitä taas on esteenä käynneille pääsyyn.

Toivomme, että jaatte neuvolassa asioiville isille tietoa meneillään olevasta tutkimuksestamme ja annatte heille suunnatun saatekirjeen, josta löytyy linkki sähköiseen kyselyyn. Vastauksia tutkimukseemme ottaisimme maksimissaan 20 kappaletta.

Pyydämme, että isät vastaisivat kyselyyn **31.03.2019** mennessä.

Jos teillä tulee kysyttävää, vastaamme mielellämme sähköpostitse tai puhelimitse!

Kiitämme osallistumisesta jo etukäteen!

Ystävällisin terveisin,

Niina Lintunen
niina.lintunen@edu.karelia.fi
terveydenhoitajaopiskelija
045 1716622

Kaisa Nurkkala
kaisa.nurkkala@edu.karelia.fi
terveydenhoitajaopiskelija
0400 862177

Saatekirje osallistujille

Kysely neuvolassa asioivalle isälle

Saatekirje
06.02.2019

Arvoisa isä,

Olemme Karelia-ammattikorkeakoulun terveydenhoitajaopiskelijoita ja teemme opintoihimme liittyvää opinnäytetyötä, jonka aiheena on neuvolan isäkäynnit. Opinnäytetyömme toimeksiantajana toimii Porvoon äitiys- ja lastenneuvola. Opinnäytetyömme on sähköisesti tapahtuva tutkimus, jonka tavoitteena on selvittää mikä mahdollisesti motivoisi isäkäynneillä käymiseen ja mitä taas on esteenä käynneille pääsyyn.

Jokainen vastaus on meille tärkeä. Vastaamalla kyselyyn annatte tärkeää tietoa isäkäyntien kehittämiseksi. Valmis opinnäytetyö julkaistaan Theseus -palvelussa.

Vastauksia kerätään neuvolassa asioivilta isiltä. Kyselyyn vastaaminen tapahtuu sähköisesti ohessa olevan linkin kautta. Tutkimukseen vastaaminen on vapaaehtoista ja se tapahtuu nimettömästi. Kerätyt vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Kyselyyn vastaaminen kestää noin 10-15 minuuttia.

Sähköinen kysely:

<https://www.webpolsurveys.com/S/AFAB4F3C2B59CE17.par>

Pyydämme vastaamaan kyselyyn **31.03.2019** mennessä.

Kiitämme vastaamisesta jo etukäteen!

Ystävällisin terveisin,

Niina Lintunen
niina.lintunen@edu.karelia.fi
terveydenhoitajaopiskelija

Kaisa Nurkkala
kaisa.nurkkala@edu.karelia.fi
terveydenhoitajaopiskelija

Saatekirje osallistujille ruotsiksi

Förfrågning för far

06.02.2019

Ärade far,

Vi är hälsovårdstudenter vid Karelia yrkeshögskola och vi gör vårt examensarbete, som hör till våra studier i hälsovård, vars ämne är rådgivning för pappor. Vårt examensarbete är på uppdrag av mödra- och barnrådgivningen i Borgå. Examensarbetets frågeformulär är en undersökning i elektroniskt format, vars mål är att utreda vad som kunde motivera pappor att ta del i papparådgivningen och möjliga hinder för att inte ta del i papparådgivningen.

Varje svar är viktigt för oss. Genom att besvara ger ni oss viktigt information i utvecklingen av papparådgivningen. Det färdiga examensarbetet publiceras i Theseus-tjänsten.

Svaren samlas av pappor som tagit del i papparådgivningen. Svara på frågeformuläret via länken. Att delta i undersökningen är frivilligt och svaren är anonyma. De samlade svaren behandlas konfidentiellt. Att svara på frågeformuläret tar cirka 10-15 minuter.

Det elektroniska frågeformuläret:

<https://www.webropolsurveys.com/S/048FB0F1D432BDB8.par>

Vi ber er svara på frågeformuläret senast den **31 mars 2019**.

Tackar på förhand på era svar!

Med vänliga hälsningar,

Niina Lintunen
niina.lintunen@edu.karelia.fi
hälsovårdarestuderande

Kaisa Nurkkala
kaisa.nurkkala@edu.karelia.fi
hälsovårdarestuderande

Sähköisen kyselyn kysymysrunko

Sähköisen kyselyn kysymysrunko

1. Ymmärrän, että vastaukseni ovat nimettömiä ja annan luvan käyttää niitä Karelian ammattikorkeakoulun opinnäytetyössä. (rasti ruutuun)
2. Perheeseesi kuuluvien lasten lukumäärä?
3. Asioitko äitiys- vai lastenneuvolassa?
4. Mikä mielestäsi edistäisi isäkäynneillä käymistä?
5. Miten toivoisit, että sinut otettaisiin huomioon neuvolassa?
6. Mikä on mahdollisesti ollut esteenä, ettet ole osallistunut isäkäynneille?
7. Minkälaista tukea kaipaisit neuvolalta isyyteen?

Sähköisen kyselyn kysymysrunko ruotsiksi

Frågeformulär om elektronisk undersökning på svenska

1. Jag förstår att mina svar är anonyma och jag tillåter att mina svar används i examensarbetet vid Karelia yrkeshögskola.
2. Antal barn i din familj?
3. Är du klient vid mödra- eller barnrådgivningen?
4. Vad skulle enligt dig främja besök till papparådgivningen?
5. Hur skulle du vilja bli bemött vid papparådgivningen?
6. Vad kan eventuellt ha varit orsaken till, att du inte deltagit i besök vid papparådgivningen?
7. Hurdant stöd skulle du önska från rådgivningen angående faderskap?

Analysointitaulukko

Alkuperäinen vastaus	Pelkistetty vastaus	Alateema	Yläteema	Tutkimustehtävä
"Tunne että jää ulkopuoliseksi ja keskitytään pelkästään äitiin" (1)	Tunne ulkopuoliseksi jäämisestä. (1)	Ulkopuolisuuden tunne	Ulkopuolisuus	1. Miksi isäkäynneillä ei käydä?
"Aktiivinen työ ja kaikkivoipa puoliso edellä mainitun taustalle jäännin lisäksi." (2)	Työ ja puoliso taustalle jäännin lisäksi. (2)	Ulkopuolisuuden tunne Työesteet		
"Työt." (3)	Työt. (3)	Työesteet		
"Esteet on johtanut työmatkoista. Olen tosin yrittänyt varata ajan, joka ei ole samaan aikaan työmatkani. Tämä ei tosin ihan aina ole mahdollista." (4)	Työmatkoista johtuvat esteet. (4)	Työesteet	Työ	
"Työt enimmäkseen, erimielisyydet lapsen äidin kanssa välillä myös estäneet osallistumisen." (5)	Työt ja erimielisyydet lapsen äidin kanssa. (5)	Työesteet Tulevien vanhempien erimielisyydet		
"Käynneillä keskityttäisiin myös isän kehitykseen ja kasvamiseen isäksi. Kuunneltaisiin ja kysyttäisiin tuntemuksia." (1)	Keskittyminen isän kehitykseen ja kasvamiseen isäksi. Tuntemusten kuuntelu ja kysyminen. (1)	Isäksi kehittyminen Isäksi kasvamisen Isän huomioiminen neuvolassa	Isän huomiointi	2. Mikä edistäisi isäkäynneillä käymistä?
"Isän huomioiminen ja ennen kaikkea kohtaaminen. Isäksi tuleminen monelle suuri tuntematon muutos, johon	Isän huomioiminen ja kohtaaminen. Isäksi tuleminen on suuri muutos, johon harva kykenee riittävästi valmistautumaan.	Isän huomioiminen neuvolassa		

Analysointitaulukko

harva on kyennyt kylliksi ominensa valmistumaan. Äidit ovat ymmärrettävästi keskiössä, mutta isäkin on syytä huomioida muutenkin kuin kuulumisia utelemalla.” (2)	Äitien lisäksi isäkin pitäisi huomioida muutenkin kuin kuulumisia kysymällä. (2)			
”Myöhäisempi/joustavampi ajankohta neuvola-ajalle, tuki työpaikalta” (3)	Neuvola-ajan myöhäisempi/joustavampi ajankohta. Työpaikan tuki. (3)	Neuvola-aikojen lisääminen Työpaikan tuki	Neuvola-aikojen joustavuus	
”Olen mahdollisuuksien mukaan osallistunut kaikkiin neuvolakäyn-teihin. Minulla on joustava työaika, joten voin myös ”työaikana” osallistua. Luulen, että ilta-/iltapäiväajat voisivat lisätä kiinnostusta.” (4)	Työajan joustavuus. Ilta-/ iltapäiväajat voisivat lisätä kiinnostusta. (4)	Neuvola-aikojen lisääminen		
”Neuvolasta yhteydenpito myös lapsen isään. Toivoisin huomiointia myös kahden kesken jutellen, kaikista fiiliksisistä ei kehtaa jutella lapsen äidin kuullen.” (5)	Neuvolan yhteydenpito lapsen isään. Isän huomiointi ilman äitiä. (5)	Yhteydenpito isään Isän huomiointi neuvolassa		
” Isien omat vertaisryhmätapaamiset muutaman kerran raskauden aikana ja synnytyksen jälkeen	Isien vertaisryhmätapaamiset raskauden aikana ja synnytyksen jälkeen. Valmennusta muutok-	Vertaistukiryhmä Parisuhdevalmennus	Vertaistuki	3.Minkälaista tukea neuvolan tulisi tarjota isäksi kasvamisessa ja vanhemmuuden

Analysointitaulukko

lapsen eri ikäkausien aikana. Valmentamista tulevaan muutokseen parisuhhteessa ja erilaiseen vastuun ottamiseen.” (1)	seen parisuhhteessa ja vastuun ottamisessa. (1)			tukemisessa?
”Vertaistukea ja aitoa kohtaamista. Ei se miespuolisen ammattilaisenkaan sparraus pahitteeksi olisi. Suomalaisen miehen stereotyyppi hiljaisena jurona on vielä ollut vahvana myös lastenkasvatuksen ensiaskeleilla. Moni isä toivoisi voivan antaa enemmän. Itse olen lasteni kanssa kokenut parhaaksi antaa sitä omaa aikaani ihan eri luokassa kuin, itse aikani isältäni sain. Toivoisin, että minut kohdattaisiin yhdenvertaisena kasvattajana, jonka elämäntilanne on kokenut suuren muutoksen. Lapsi kykenee selviämään isänkin kanssa, jos isälle on annettu riittävät valmiudet lapsen kokonaisvaltaiseen huolenpitoon. Itse koin aikani,	Vertaistukea ja kohtaamista. Miespuolisen ammattilaisen kanssa keskustelu. Kohtaaminen suuren muutoksen kokeneena yhdenvertaisena kasvattajana. Riittävät valmiudet lapsen kokonaisvaltaiseen huolenpitoon. (2)	Vertaistukiryhmä Isän kohtaaminen Keskustelu miespuolisen ammattilaiselle Valmiudet lapsesta huolehtimiseen		

Analysointitaulukko

että näitä asioita kerrottiin pääsääntöisesti vain äidille ja kuilun kasvaessa en osannut edes esittää oikeita kysymyksiä. Isänä koin riittämättömyyden tunnetta ja häpeää.” (2)				
”Jaksamisesta oltaisiin kiinnostuneita, tasavertaisuus vanhempana äitiin verrattuna.” (3)	Kiinnostus jaksamisesta. Tasavertaisuus vanhempana. (3)	Kiinnostus isän jaksamisesta Tasavertaisuus	Isän jaksamisen huomiointi	
”Minut huomioidaan oikein hyvin. Jaettavat lomakkeet voisi huomioida miehet hiukan paremmin.” (4)	Jaettavissa lomakkeissa miesten huomiointi. (4)	Miesten huomioiminen neuvolan lomakkeissa		
”No esimerkiksi itse kaipaisin neuvoa siihen, että kuinka tukea lapsen äitiä synnytyksen jälkeisen masennuksen oireiden kanssa. Ehkä tyyliin puhelin keskustelut vois olla hyvä vaihtoehto sille, jos en pääse töiden takia paikan päälle.” (5)	Neuvoja äidin tukemiseen synnytyksen jälkeisen masennuksen kanssa. Puhelin keskustelut vaihtoehtoksi neuvola-ajan tilalle. (5)	Neuvoja äidin tukemiseen Neuvola-asiointi puhelimitse		